

ličal, in svoje koklarske dolžnosti opuščal; ta materna skerb se mu bo v bučo tako globoko utisnila, da je ne more nikakor pozabiti, in ker nima pozimi rejenčkov, se rad koj pri nastopu spomladi privajenemu opravilu udá.

Ledenice.

Da so ledenice tudi po kmetih potrebne, je sploh znano; da si jih pa pogostoma ne napravijo, so gotovo tega obili stroški uzrok.

Ravno pravi čas je, da tukaj nekoliko od ledenic omenimo, kako bi se dale najlože napraviti; morda bodo naši prebrisani gospodarji sčasoma poskusili tu in tam si katero napraviti, in potem bodo gotovo svojim verlim gospodinjam jako vstregli, v ktere bodo rade poleti mesó in druge enake jedila hraniti nosile, da se jim ne usmradijo in ne spridijo.

Po naznanilu Pomernskega kmetijskega lista napravljajo v Ameriki ledenice sémtertjé po manjših kmetištvih ne pod, ampak nad zemljo, kar tudi že delj časa sém na Nemškem posnemajo. Za to napravo jemljejo najraje šoto (Torf), ktera ledenice najbolj pred vročino varje. Narejajo namreč štiri voglaste lope (bajte) 16 do 20 čevljev prostorne, po 12 čevljev pa visoke, v ktere napravijo od znotraj 3 čevlje debele stene, katerih votline z žaganjem nasujejo, zvunej jih pa s tesarskim lesom zvežejo. Ravno tako tudi tla s šoto 2 čevlja na debelo natlačijo, ali pa iz lesenih tramov naredijo. Streho pokrivajo s terstjem ali pa s slamo. Dvojne duri, ktere s slamo podvlečejo in s prepetim platnom k durim pribijejo, postavijo vselej na severno stran. Te baže ledenice se dajo prav po niski ceni napraviti. Nekí gostinčar vélike gostivnice je imel v enaki ledenici ledú celo leto dovelj za svoje potrebe, in pravi, da mu ni naprava ledenice več stroškov prizadjala, kakor 70 tolarjev; v zemlji napravljena in obokana veljá pa čez 1000 tolarjev. Da mu ni treba vsaki dan vrat ledenice odpirati, ima omenjeni gostinčar zaboj (kišto) za led v svoji zakladni kleti, v katerem mesó, perutnino, divjačino i. t. d. ohrani, da se mu tako berzo, posebno o vročini, ne spridi. Ta zaboj je bil polčeteri čevlj dolg, poltretji pa širok, v katerem je bila druga nekoliko manjša škrinja; prostor med njima je z žaganjem, unega pa med zaporoma z rezanco nasul. Mesó se je v tem zaporu celi teden poleti dobro ohranilo, če bi bil omenjeni zaboj vés z ledom obdan, bi se vsaki teden le po 3 vedra ledú za zaboj omenjene velikosti potrebovalo.

Kranjska zemlja, kakošna je.

(Konec.)

Za takošnimi skladi je še kamenje kredinega izobrazjenja (Kreideformation), ki je iz manj terdega, sivkastega ali rudečkastega apnénika v škerléh ali v zgrudencih, to je, v sprijetem kamnem drobirji; apnénik v škerléh ima v sebi posebne okamnence (Rudistenkalk), apnénik ali kreda v zgrudencih pa je enak tistemu, ki se nahaja pri Gosavu v doljni Avstrii (Gosauer Conglomerate). Spodnje kredino kamenje se nahaja le po malem, le v Poreznu unstran Loke. Zgornje kredino kamenje, in sicer v škerléh, pa se nahaja obilno v gorovji med Idrijo in Vipavo, v Črnem verhu in na Nanosu (kakor dalje na Krasu), tudi po sredi vélike gorenske ravnine, pri Smledniku, Mengšu in nad Dobom. Apnéni ali kredini zgrudenci pa se kažejo nad Idrijo, na Veharši in na Gorah, tudi pri Loki na gradu. V takem gorovji se tukaj začénja množina lijakov, kotlov, dolin, jam in votlin, kakoršna se najbolj obilno kaže dalje na Krasu. To je versta drugotnega gorovja in kamenja.

Za njim sledí kamenje tretjaškega izobrazjenja (Tertiärformation), ki se je narpozneje vsedlo ali iz morja

ali iz sladkih vod, in je iz ilovnatega lapornika, pešenika in iz apnénika podobnega unemu, ki se nahaja ob reki Lajti v Avstrii (Leithakalk); to kamenje je sploh manj gosto in terdno, nekaj v škerléh, nekaj v zgrudencih, in sivkaste barve. Stareje lege tacega kamenja se nahajajo v gričih nad Kranjem, Kropo in Radoljco, pri Smledniku in v Medvodah; mlajše lege pa se kažejo tudi med Kranjem in Radoljco bolj pri verhu, posebno obilno pa v izhodni gorenski strani, in sicer eno gorovje od Komende čez Kamnik, Tuhinj do Motnika, eno pa od Moravč, memo Kolovrata do Zagorja. Iz tacega gorovja se dobuje zeleni kamen za kamnarje v Otoku, mliński kameni pri Naklem; v takem se dobuje tudi mnogo okamujencov, zlasti pa rujava kamno-ogljje ali premog, na pr. pri Sori, pri Smledniku, marveč pa v Zagorji, kjer eno društvo dobuje po 200,000 centov premoga na leto, in drugo društvo ne véliko manj; tudi se sémtertjé nahaja železna ruda v okroglih kosih in zernih.

Narbolj na verhu leži potopni in potočni nasip ali prod (Diluvium und Alluvium). Sploh se nahaja med nami misel, tudi v bukvah, da široki in dolgi nasip po véliki gorenski ravnini je zgot savski prod, da je tedaj Sava neki čas prav blizo Ljubljane tekla. Učeni geologi pa razločujejo dvojin nasip ali prod: potopni nasip, ki zastaja od vesvoljnega potopa, in potočni nasip, ki ga nanašajo potoki in reke vsaki čas. Potopni nasip je razširjen po vsi véliki gorenski ravnini, in sega v sredo ljubljanskega mesta (deloma, z rumenkasto in sivkasto ilovico in lapornico, blezo sega tudi v močvirje, morebiti je množica starega začernelega hrastja v tisti zemlji tudi od potopa). Ob stranéh, med Kranjem in Loko, med Cerkljami in Komendo, je posebno razgernjena pešena ilovica, po sredi je večidel kamnat nasip ali v drobirji ali v zgrudencih; poleg Save in Kokre se kaže lega nad lego v stranske doline pa ta nasip ni razširjen. Zgrudenci so zrašeni po apnéniku, in se razločujejo memo tretjaških potem, da mlajše grude so manj terdne, in da starše grude imajo mnogo lukinj. Potočni nasip pa se nahaja po véčjem ali manjšem ob vseh potokih in rekah, ki imajo širje struge; ob Savi se ga več kaže še le od Medvod do Dola, ob Bistrici pa ga je obilno od Kamnika do Dola. Med mlajši nasip se šteje tudi debeli in drobni pesek, ki se rad razprostira po bregovih, in pokriva tudi doline ondi, kjer je apnénik v hribih celó drobec.

Hicinger.

Napáke slovenskega pisanja.

Spisal Fr. Levstik.

(Dalje.)

3. Tretja navada gerdega nemškovanja pak je, da kerčimo male stavke, devaje dopovedovavni glagol v „nedoločivnik“ (infinitiv). Tako pišemo vsi: bodi-si Peter, bodi-si Pavel. Vzlasti le-ta germanizem nam je v obili časti; rekel bi, da najbolji naših pisateljev še skoraj ne vedó, da to je neslovenski.

Ne mislim, da naj se nedoločivnika tako ogiblremo, kakor Serbje, ali celó Bulgarji, ki ga dan danes uže več nimajo; gotovo je pa vender, da pri nas nikoli ne sme in ne more stati namesti celega stavka po nemški navadi. Kmeta sem dobro poslušal, in vidil sem, da nimamo véliko nesamostojnih glagolov, ki ga hočejo imeti za sabo. Ti so: „hoteti, moči, morati, smeti, dati (lassen), želeti, veleti, ukazati, zapovedati, začeti, nehati, braniti, upirati, vreden biti, željen biti, spodobno biti, nimam kaj, nimam kam, nimam za kaj (za čim), in morda še kaj — pa malo — družih. Toda pri mnogih med temi rabi kmet poleg nedoločivnika skoraj še raje vezico: „da.“ Iz tisuč izgledov, kako naj se ne piše, berimo samo kake tri: „Skoraj bi se bil tako deleč